

Gostilničarski vestnik

Štirokavno glasilo „Zveze združenj gostilniških obrti dravske banovine v Ljubljani“

Člani Zveze prejema list brezplačno, za nečlane stane letno din 36.—. Oglasi se računajo v oglasnem delu din 975 od mm in stolpa, v tekstnem delu in na zadnji strani pa din 1.— od mm in stolpa.

Telefon 39—14

Izhaja okoli 20. vsakega meseca

Ček. rač. št. 11.430

Leto X.

Ljubljana, 30. septembra 1940.

Štev. 7.

Naraščanje cen

Poleg napovedanih reform, o katerih zaenkrat ne vemo nič konkretnega, je vse naše gospodarstvo v znamenju naraščajočih cen. Kdorkoli si je mislil, da bo sedanja vojna prešla brez zviševanja cen pri nas, se je lahko sedaj prepričal, da temu ni tako. Sicer naš dvig cen ni osamljen pojav, tako da tudi drugod čutijo nevšečne razmere zadnjih časov, vendar pa je naš dvig cen zelo občuten in edino v Romuniji so cene še bolj narasle kot v naši državi, če vzamemo jugovzhodne in balkanske države.

Vsa javnost pozorno zasleduje časopisna poročila o ukrepih merodajnih faktorjev, ki skušajo zajeziti dvig cen, oziroma kot se je udomačil izraz »draginja«. Da bomo boljše poučeni, pravimo rajše: dvig cen, ker je draginja samo pojav visokih cen za predmete, katere moramo kupovati, dočim naši dohodki, ki so dejansko tudi cene za naše proizvode in delo, ne naraščajo v tako hitri meri kot potrebni izdatki. Posebno je postalo občutno povišanje cen sedaj ob prehodu na novo prehranjevalno leto. Podražil se nam je predvsem naš vsakdanji kruh in sicer za 100%, ter se mu je cena celo več kot podvojila. To ima ogromne posledice za vso našo raven cen. Predvsem vpliva visoka cena pšenice, moke in kruha, da temu v zvezi sledijo tudi cene drugih kmetijskih pridelkov. Poleg tega pa visoka cena kruha kot enega najosnovnejših in najvažnejših predmetov za prehrano vpliva na povišanje življenjskih stroškov delavca in meščana, ki zato zahtevata višje dohodke, višje plače, mezde itd. To ima zopet za posledico, da se podražujejo proizvodi, katere mora kmet kupovati, na kar je zopet dvig cen kmetovih pridelkov upravičen. Prišli smo tako v stanje, katerega si nismo niti želeli, niti ne sme ostati: cene gredo gor, dohodki počasi slede vedno višjim cenam, iz povišanja plač in mezd izvirajo nova povišanja cen, iz tega prihajajo nove delavske in meščanske zahteve, ki morajo biti zadovoljene, in to valovanje gre na široko naprej in ne vemo, kje se bo ustavilo. Zaradi tega se vedno bolj pojavlja zahteva po stabilizaciji, ustalitvi cen, kar je uspelo nekaterim nevtalnim državam v veliki meri, med vojujočimi pa najbolj Nemčiji.

Če se vprašamo po vzrokih povišanja cen, je jasen odgovor, da je to zvišanje bilo povzročeno predvsem v veliki meri po dejstvu, da je letošnja slaba letina za zgodnje in poletne sadeže slabo obrodila. Predvsem je letina pšenice bila slaba. Toda hvala Bogu so pozni sadeži dobro obrodili in bodo dali velik pridelek, tako da se nam za našo prehrano ni bati. Tudi se nam pri teh poznih pridelkih ni bati tako visokih cen in se bo naša prehrana v veliki meri preusmerila v te predmete, ki bodo cenejši kot drugi (seveda je cenejši zelo relativen pojem). V slabem pridelku cele vrste kultur nam je že iskati vzrokov za zvišanje cen. Na drugi strani pa je tudi narasla potrošnja v naši državi. Predvsem smo skozi vse leto imeli v naši državi veliko število konzumentov, ki so trošili več kot v normalnih časih. To velja zlasti za meso, ki je najbolj važen predmet vojaške prehrane poleg kruha. To je povzročilo znatno povečanje potrošnje teh predmetov v naši državi, kar je moralo naravno tudi vplivati na blagovni trg.

Mnogo pa je k neurejenim razmeram pripomoglo tudi dejstvo, da so se potrošniki sunkoma javljali na trgu, zaleteli so se enkrat v nakup tega, drugič v nakup drugega predmeta itd. Tako je prihajalo povpraševanje na trg od časa

do časa v velikih sunkih, kar je povzročilo, da so prodajalci postali oprezní. Veliko povpraševanje dviguje cene, nato pa zopet nastane mirna doba brez prometa. To ni v korist normalnemu razvoju trga, posebno v današnjih časih ne, ko je težko imeti pregled čez trg.

Če skušamo najti odpomoč pri prehrani našega prebivalstva s tem, da odpravimo slabe posledice teh dejstev na trg odn. da računamo s temi pojavi, potem bi se marsikaj dalo napraviti. Za dalj časa v naprej računajoč pomeni to za nas potrebo povečanja domače proizvodnje. To je sicer lahko propagirati toda težje izvesti, vendar se da s pametjo marsikaj napraviti. V drugi vrsti je treba našo potrošnjo omejiti in jo napraviti stalno, tako da bomo lahko krili druge potrebe in da sunkovito prihajanje potrošnje na trg ne bo povzročilo zmede. Toda s tem še niso izčrpani vsi ukrepi, ki se morajo izvesti v naših razmerah.

Prav važen faktor za tvoritev cen je namreč denarna plat. Višina obtoka denarja je važen faktor pri tvoritvi cen. Ne da bi se spuščali v podrobnosti in v natančnejša razmotrivanja, hočemo to ponazoriti na osnovi modernih teorij o denarju ter o cenah. Seveda ne veljajo ta izvajanja za posamezne cene, t. j. za cene posameznih predmetov, temveč za vse cene skupaj, ki so itak povezane med seboj.

Če vzamemo, da je količina blaga, ki je in pride v promet neizpremenjena recimo 100 enot in da znaša n. pr. obtok denarja v najširšem smislu besede tudi 100 enot denarja, potem bi bila na osnovi tega izračunana cena 1. Če pa stoji nasproti 100 enotam blaga, predmetov denarna količina 200 enot, potem je jasno, da mora znašati cena 2, t. j. 100% več kot preje. To je po domače povedano ono, kar poznajo ekonomisti v tako zvani Fisherjevi enačbi. Pri tem smo seveda izpustili tudi važen faktor, t. j. hitrost obtoka denarja v najširšem pomenu besede.

Kako je s to stvarjo pri nas? Državne potrebe so povzročile, da se je pri nas obtok bankovcev, ki so najvažnejša vrsta denarja pri nas, od lanskega leta sem izredno povečal. To nam dokazuje naslednji podatki: posojila Narodne banke, ki jih je dala zasebnemu gospodarstvu, v obliki meničnih in lombardnih posojil, so znašali lani dne 31. avgusta 2.132 milijonov dinarjev, letos dne 31. avgusta pa samo 1.650,8 milij. dinarjev. Nasprotno pa je narasla zadolžitev države pri Narodni banki od 2.230,6 na 7.671,9 milij. dinarjev. To je imelo za posledico, da se je naš obtok bankovcev povečal od 7.986,25 milij. dinarjev, kolikor je znašal dne 31. avgusta 1939, na 12.241,16 milij. dinarjev dne 31. avgusta 1940. Obtok bankovcev se je torej povečal za nad 4 milijarde dinarjev, odn. za približno 50%, kar tudi odgovarja približnemu zvišanju cen. Zaradi tega mora politika, ki hoče ustaliti pri nas cene, paziti tudi na to, da z denarne strani ne izhajajo motivi za zvišanje cen, temveč mora paziti na to, da regulira obtok bankovcev, oz. denarja sploh v pravem razmerju s količinami blaga, oz. predmetov, ki pridejo v promet. To je naloga finančnega ministra in njegov prispevek za pobijanje draginje. V tej smeri se tudi giblje delo in novo notranje posojilo ne bo služilo samo okrepitvi tempa javnih del pri nas ter zadovoljitvi potreb, ampak tudi izrpanju odvišnih količin denarja oz. kupne moči z našega notranjega trga. S tem je pričakovati, da bo tudi zadolžitev države pri Narodni banki, ki mora biti v pametnih mejah, prenehala

VII. redna zvezna skupščina v Laškem

Ob veličastni udeležbi številnih odposlancev in ostalega članstva se je vršil letošnje leto zaradi izrednih prilik občni zbor nekoliko kasneje, kakor pretekla leta, vendar ni po svoji prireditvi in po manifestacijah udeležencev popolnoma nič zaostajal za prejšnjimi občnimi zbori. Velika dvorana v Sokolskem domu v Laškem je bila nabito polna pozornih poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili dnevnemu redu.

Točno ob 10. uri je zvezni predsednik g. Majcen Ciril ugotovil, da se je občnega zbora udeležilo 217 delegatov, ki so zastopali 42 včlanjenih združenj. Po pozdravu članstva je imenoval g. Lončarja Josipa in g. Turka Vladimírja, oba iz Ljubljane, za overovatelja zapisnika.

Posebno je pozdravil zastopnika g. bana in odsotnega sreskega načelnika g. ban. tajnika Škrta, zastopnika direktorije drž. železnic g. viš. kontrolorja Tomince, zastopnika županstva g. Pavliniča in poročevalce listov, ki so bili letošnje leto v izrednem številu navzoči.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik predlagal, da se pošlje maršalatu dvora Nj. Vel. kralja Petra II. udanostna brzojavka s sledečo vsebino:

»Gostilničarji Slovenije, zbrani na skupščini v Laškem, pošiljajo ljubljenu vladarju pozdrave svoje neomejene udanosti in ljubezni.«

Zborovalci so stoji in z vzklikanjem soglasno odobrili udanostno brzojavko svojemu vladarju.

Tej brzojavki so sledile še udanostna brzojavka Nj. Vis. knezu Pavlu, ter pozdravne brzojavke predsedniku vlade g. Dragiši Cvetkoviću, ministru prosvete g. dr. Korošcu, ministru financ g. dr. Juraju Šuteju, ministru trgovine g. dr. Andresu, banu dravske banovine g. dr. Marku Natlačenu in predsedniku Državne zveze g. Vladanu Bogdanoviću iz Skoplja.

Nato se je spomnil umrlih tovarišic in tovarišev, čigar spomin so navzoči počastili stoji s trikratnim »Slava!«

Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora se je odklonilo, ker je bila itak njegova vsebina objavljena svoječasno v Gostilničarskem vestniku.

Pri predsedniškem poročilu je g. zvezni predsednik omenil, da se je prejšnji dan vršila seja zveznega širšega odbora, katere so se združenja po svojih predsedniških skoro polnoštevilno udeležila. Na tej seji so bila obravnavana vsa važna stanovska vprašanja ter se je na podlagi teh sklepov izdelala tudi resolucija, ki bo kasneje članstvu v odobritev prečitana. Posebno pa je poudaril razveseljivo dejstvo, da prihaja članstvo kljub težkim časom v tako obilnem številu na občne zборе, kar pričča o veliki stanovski zavednosti, ki mora končno vendar privedi do zaželjenih uspehov. Po teh uvodnih besedah je prečital predsedniško poročilo, ki se glasi:

PRESEDNIŠKO POROČILO

Vsled izrednih razmer se vrši letošnji občni zbor nekoliko kasneje, kakor pretekla leta, kar pa seveda ne moti, da ne bi bila naša stanovska manifestacija izvedena v takem obsegu in v taki obliki, ki naj daje sliko našega razpoloženja napram vsem vprašanjem, ki se posredno in neposredno tičejo gostilničarskega stanu kot važnega gospodarskega činitelja Slovenije. Naravno,

in s te strani ne bo več motiva za zvišanje obtoka denarja, tako da bomo izpolnili lahko najvažnejšo nalogo v našem gospodarstvu, t. j. ustalitev cen.

Drago Potočnik.

da se marsikatero stanovsko vprašanje ni moglo rešiti v oni meri, kakor smo to lansko leto želeli, ker so pač nastopili dogodki, ki so pretresli gospodarstvo v njegovi osnovi. Dovolite mi gospoda, da se osvrnem le v kratkih obrih na vsa važnejša vprašanja, ki jih je zvezna uprava obravnavala in jih privedla deloma tudi do kolikor toliko povoljne rešitve, odnosno, da povdarimo one probleme, ki so še odprti in na katerih rešitev čaka nestrpno gostilničarski stan. Naloga naše zveze je, da ostane nepokolebljivo naprej na braniku stanovskih pravic in poskuša z vsemi dopustnimi sredstvi odbiti od sebe sleherne poskuse, ki bi naj nam krnili pravice in ovirali razmah.

Kot že skoraj običajno, je zopet danes na vrsti prvo vprašanje ureditev plačevanja trošarine na vino in žganje, ki je koncem preteklega leta upravičeno razburilo naše vrste. Razumemo čas, v katerem živimo in tudi potrebe državne uprave, ki rastejo iz dneva v dan, toda smatram, da bi se vsa procedura glede zatročarjenja alkoholnih pijač v točilni obrti lahko poenostavila. Zvezna uprava je takoj pokrenila vse potrebno, da so se strogi predpisi, ki so bili v nasprotju z rednim in mirnim obratovanjem vsaj delno omilili, ker je dosegla za pretežno večino krajev ukinitve zasovražanih trošarinskih registrov. Pripricani smo, da se bodo registri odpravili še za one maloštevilne kraje v katerih se jih ni moglo opustiti. Posebna važnost je bila posvečena gostilničarjem - vinogradnikom, katerim se je njihova vinogradniška klet pripoznala brez plačila teh taks za shranitve, da so vsaj v tem pogledu in v istem obsegu gospodarji svoje proizvodne kleti kot preje. Mislim, da je želja vseh današnjih zborovalcev, če ugotovim zahtevno, da se naj trošarinski register popolnoma ukine in da se naj trošarinske datjave na alkoholne pijače od katerih živi velik del prebivalstva Slovenije primerno zniža.

Konec preteklega leta pa je bil usoden tudi v pogledu naše obdavčitve, ker je novela k zakonu o neposrednih davkih in k zakonu o taksah pregloboko posegla v naše že itak izpraznjene žepce, kar prihaja posebno do izraza pri letošnjih zasedanjih davčnih odborov, kjer ne kažejo zastopniki davčnih uprav pričakovanega razumevanja za težave, ki so v gospodarstvu nastopile in ki imajo globok odjek za majhnega človeka, med katere moramo upoštevati tudi naše gostilničarje.

Značilno je namreč navodilo finančnega ministrstva, ki je v pozivu za predlaganje davčnih prijav prepovedalo sporazumno ugotavljanje davčnih osnov, s čimur je razveljavilo svojo prvotno odločbo iz leta 1935., kjer se je ravno sporazumno ugotovitev davčne osnove izrecno priporočala. Iz tega izhaja, da se mora po teh navodilih v vsakem slučaju glasovati in je izhod glasovanja v naprej poznan, saj imajo zastopniki davčne uprave po teh navodilih večino. Naravno, da izgubljajo davčni odbori s tem več ali manj svoj pomen in postajajo le sence prejšnjih davčnih odborov. Smatram za dolžnost, če dam poseben povdarek v pogledu pretiranega obdavčenja in nerazumevanja, ki ga najdejo naši zastopniki pri davčnih upravah. Kakor rečeno gostilničarstvo ne odklanja novih žrtv, toda te žrtve morajo biti pravične, enakomerno razdeljene in znosljive. Gori omenjeno navodilo pa naj se ukine.

Pozabiti ne smem onega dela članstva, ki preživlja težko krizo, to so prezadolženi hotelirji. Mnenja sem, da bi se moralo hotelirstvo, ki je vložilo rav-

no na poziv in priporočilo oblasti svoječasno vse svoje premoženje v hotelska podjetja, brezpogojno zaščititi, ker se sicer neizbežno uniči velik del narodnega premoženja in njegovi plodovi, ki jih je hotelirstvo potom turizma doprinašalo državi in samoupravam. S tem ne bi bili prizadeti samo naznačeni gostinski podjetniki, ki so bili in so še pionirji turizma, temveč bi bili udarjeni tudi ostali gospodarski sloji. To opasno krizo je treba brezpogojno odvrniti s tem, da se da hotelirstvu v tej stiski v katerikoli obliki pomoč in zaščito. Ta odpomoč je raznovrstna in lahko dosegljiva, če se upoštevajo nešteti dobro premišljeni predlogi naših gostilničarskih organizacij in zbornic. Opozarjam, da to vprašanje ni samo vprašanje ožjega stanovskega kroga, temveč celokupnega slovenskega naroda.

Mi smo že nešteto krat kazali na to, kako velike važnosti je v gospodarstvu Slovenije kot nosilec tujskega prometa ravno gostinstvo. Pri tem ne mislimo le na goste iz zamejstva, marveč tudi na naš domači turizem. Saj imamo za razmeroma majhno ozemlje naše ožje domovine dovolj velika mesta in naselja širom Jugoslavije iz katerih bi bil možen dotok letoviščarjev in zdraviliščarjev. Mi smo bili vedno oddvojenega mnenja k stalšču, ki se ga prepogosto sliši, da naj bi se naša pokrajina industrijalizirala. Kako prav smo imeli, vidimo ravno zadnje čase, ko marsikatera industrija že stoji, ali pa se seli od nas proč. Kakšne so potem posledice, ko ostanejo stotine dela željnih rok brez dela, imamo z bolečim srcem priliko videti že marsikje. Industrija, ki naj da zanesljive temelje gospodarskega napredka Slovenije, je gostinstvo in po njem privabljen turizem. Če se je vsa zadnja leta mnogo govorilo o načrtnem gospodarstvu, se je v tem veliko grešilo, ker se ni obračalo pažnje, kar moram posebno poudariti, vprašanju in težnji po sanaciji in ceneni kreditov za povzdigo, gradnje in vsestransko pomoč gostinstvu.

Če že govorim o hotelirstvu in tujskem prometu naj poudarim potrebo najožjega sodelovanja našega članstva in naših organizacij s tujskoprometnimi ustanovami, kar mora priti do izraza posebno pri podrobnem delu. Ohraniti moramo brezpogojno to, kar smo z lastnimi žrtvami, z lastnim delom in z lastnim trpljenjem dosegli in od česar uživa koristi ves narod. Letošnja tujskoprometna sezona je pokazala, da se no-tranzit turizem tudi v takšnih časih v kakršnih živimo, lahko uspešno organizira, če se zanimajo za to v prvi vrsti gostilniški interesenti sami.

Pri razmotrivanju o ojačanju notranjega turizma se morajo predvsem urediti cene, ki so danes nestalne. Za gostinstvo ni vseeno ali je prehrana prebivalstva urejena ali ne, zato zahtevamo na današnjem zborovanju ureditev enakomerne razdelitve ter pocenitve živilskih potrebščin v državi. Od izbruha vojne lanskega leta so bile sicer izdane različne brezdvomno dobrotne uredbe z namenom, da se oskrbi prebivalstvo z najelementarnejšimi vsakdanjimi življenjskimi potrebščinami. Žal, da te uredbe in vsi z njimi obstoječi predpisi niso zaradi njihove

dosegle zaželjenega cilja, ker se je takoj v početku pustila na škodo ljudskih množic neomejena spekulacija, od katere žive le poindinci. To moramo danes z vso ostopostjo

Glavna krivda nevzdržnega stanja leži v tem, da se ni takoj v začetku zajela celokupna produkcija, temveč so ostali kmetijski pridelki predmet svobodnega tržišča. Zato je nujno potrebno določiti takoj maksimalne cene tudi predmetom kmetijske proizvodnje s čimur bi se ustanovila stalna osnovna cena najbitnejšim potrebščinam človeškega življenja. S tem bi odpadli neizmerni zaslužki brezvestnih in na žalost toleriranih spekulativov, ki se bogatijo na račun delovnega in srednjega sloja, kar mora privedi do nezaželenih socialnih pretresljev. Naravno, da leži rešitev tega problema, ki je v ozki vezi in to poudarjam posebej z našo bodočnostjo edino le v strumno izvedeni in po izkušenih, ter poštenih osebah vodeni organizaciji in brezpogojni disciplini ter enakopravnosti državljanov.

Gostilničarstvo zahteva takojšnjo ureditev redne, enakomerne in cenene prehrane, ker pride drugače v opasnost najpotrebnejša preskrba prebivalstva.

Upravičeno začuden se oziram na to, da sta v banovini Hrvatski uvedena dva brezmesna dneva v tednu, dočim je pri nas prepovedano prodajati meso tedensko v treh zaporednih dnevih, pa da pustimo ob strani vprašanje, če je za nas kot agrarno državo to sploh potrebno.

Ker se v gostinskih obratih prehranjuje dnevno velika množica ljudstva, zato naj se vprašanje redne in cenene preskrbe v teh obratih uredi sporazumno s prizadetimi organizacijami.

Kar se tiče nadaljnjega vprašanja izdaje gostilniških koncesij moram poudariti, da je bila končno izdana po dolgoletnem moledovanju, po banski upravi odredba, ki je za leto 1940. in 1941. omejila izdajo majhnih nepotrebnih in že danes prekoštevilih obratov, kakor so krčme in buffeti. Ne bo odveč, če prosim zastopnika merodajnega oblastva, da se naj ta odredba g. bana, za katero se mu na tem mestu zahvaljujem, tudi dosledno izvaja. S tem se bo zagotovila le obstojnost dobrih in smotrno urejenih gostinskih podjetij.

Zvezna uprava pa je uredila tudi sporazumno z nameščenso gostinsko organizacijo vprašanje minimalnih mezd, kjer se je pokazalo obojestransko razumevanje, kar znači, da sta se bistveno približala delodajalec in delojemalec in s tem zagotovila harmonijo dela v obratu. K temu je pripomogel posvetovalni odbor pri Delavski zbornici, ki ima nalogo, da rešuje vsa sporna vprašanja in da se posvetuje o vseh pojavih, ki nastajajo od časa do časa.

Pred kratkim je bila razpuščena gospodarska ustanova, v kateri so bili zbrani vsi gospodarski sloji Slovenije, t. j. da mora biti Zbornica ono torišče, kjer se razglabljajo izključno le gospodarska vprašanja in kjer se izločijo vsakršni razkrojvalni vplivi. Mislim, da vam govorim iz srca, če povdarim, da sta pri majhnem narodu posebno pa v tako nevarnih časih prepotrebni strpnost in solidarnost gospodarskih činiteljev, da tvorijo enoto v obrambi za zaščito obstanka našega naroda.

Končno mi dovolite gospoda, da se iskreno zahvalim za vso podporo oblastvom, Zbornici TOI in Ljubljani s katero smo sodelovali roko v roki, kakor tudi tujskoprometnim zvezam, upajoč, da ostane kontakt med nami vedno tako živahen, kakor je bil do danes.

Vam pa cenjene stanovske tovarišice in tovariši polagam na srce priporočilo, da ne izgubite kljub obstoječim težavam vere v boljše čase in neomejene ljubezni do svoje rodne grude. Zvezna uprava pa vam obljublja, da vam bo v vseh tegobah zvesta in odkritosrčna svetovalka, kakor pričakuje tudi od vas iskrene in zavedne stanovske discipline.

Predsedniško poročilo je bilo brez pripomb z velikim ploskanjem sprejeto na znanje.

Zvezni ravnatelj je nato prečital obračun za leto 1939. in sicer izkazujejo:

Dohodki: članarina 171.909 din, tiskovine, brošure 8.764.50 din, avtorske tantijeme 20.400.25 din, diplome 3.187 din, tečajji 24.875.25 din, podpore 44.000 din, pisarniške potrebščine 350 din, telefon in brzojav 233 din, poština in kolki 305.25 din, razni upravni stroški 7.070 din.

Izdatki pa pomotoma nakazana članarina 360 din, tiskovine 7.251 din, avtorske tantijeme 16.800 din, diplome 2.426 din, tečajji 22.462.50 din, pisarniške potrebščine 4.456.50 din, najemnina 9.700 din, rzsveljavanja, kurjava, čiščenje 4.348 din, knjige in časopisi 2.474.75 din, telefon in brzojav 4.286.95 din, poština in kolki 5.155.91 din, savezna članarina 12.500 din, plače osebja 91.600 din zaostanki iz prejšnjih let, pokojninski zavod 5.328 dinarjev, bolniška blagajna 2.653.50 din, davki 2.239.50 din, potni stroški 20.055 din, inventar 1.542 din, razni upravni stroški 11.717.50 din, podpore 40.970 din. Skupni dohodki znašajo 182.866.50 din, skupni izdatki pa 170.099.36 din.

Račun bilance 1939 se glasi: Aktiva: račun blagajne 4.842.30 din, račun Poštne hranilnice 36.770.75 din, inventar z 10% odbitkom 33.015.22 din, zaloga slik, razglednic, diplom in brošur z 10% odbitkom 94.431.60 din, debitorji: razna združenja za tiskovine 2.958 din, razna združenja za slike 524 din, razna združenja za diplome 300 din, razni dolžniki za brošure 260.50 din, Zvezna tiskarna, Celje 12.50 din.

Pasiva: Upniki: L. Baraga 254 din, I. Legat 37.50 din, Jugoslovanska

tiskarna 2.000 din. M. Tičar 294 din, Kto pri div. Gostiln. vestnik 1.255.25 din. Skupna aktiva znaša 173.114.87 din, skupna pasiva 3.840.75 din. Saldo znaša 169.274.12 din.

Izkaz premoženja: Aktiva: Račun blagajne 4.842.30 din, račun Poštne hranilnice 36.770.75 din, zaostala članarina 20.000 din, dolžniki 4.055 din, inventar z 10% odbitkom 33.015.22 din, zaloga slik, brošur itd. z 10% odbitkom 94.431.60 din. Pasiva: Kreditorji 3.840.75 din zaostala plačila: plače, čiščenje, bolniška blagajna 7.181 din. Skupna aktiva: 193.114.87 din, skupna pasiva 11.021.75 din, premoženje znaša 182.093.12 din.

Zaloga slik, diplom, razglednic in brošur:

866 slik »Veseli starček« à 30 din 25.980 din, 5114 razglednic »Veseli starček« à 1 din 5.114 din, 1.661 diplom 1.661 din, 30 din 49.830 din, 1026 brošur »Vinske boleznici« à 5 din 5.130 din, 3154 brošur »Gostinska strežba« à 6 din 18.870 din, skupaj 104.924 din, 10% odbitek 10.492.40 din, ostane 94.431.60 dinarjev.

Obracun Gostilničarskega vestnika se glasi:

Dohodki: Oglasi 45.623.62 din, podpore 45.000 din, naročnina 51 din.

Izdatki: Tisk 42.680 din, klišiji 905 din, honorarji 13.306 din, provizija 21.231.50 din, potni stroški 1.489 din, telefon in brzojav 39 din, poština in kolki 451.20 din, slike 300 din.

Izkaz premoženja Gostilničarskega vestnika z dne 31. XII. 1939.

Aktiva: Gotovina z dne 31. XII. 1939 811.55 din, v Poštini hranilnici 25.438 din, dolžniki oglasov 12.086.75 din; **Pasiva:** tiskarna 20.250.50 din, klišarna 258 din, honorarji in nagrade 1.140 din, provizija 124 din. Premoženje 16.563.80 dinarjev.

Poročilo nadzornega odbora je prečital g. Jernej Jelenič v zastopstvu odsotnega predsednika g. Julija Zupana, ki se glasi:

»Podpisani nadzorni odbor sestojč iz gg. Kramerja Franca, Zupana Julija in Zupančiča Leopolda je pregledal dne 9. septembra 1940 v navzočnosti g. ravnatelja Petelna poslovanje zvezne uprave in pisarne kakor tudi knjigovodstva, ki ga vodi za to postavljena knjigovodkinja.

Primerjal je vse priloge z vknjižbami in našel vse v najlepši skladnosti.

Nadzorni odbor pripominja na osnovi seznama o zaostali zvezni članarini, da se ista v pretežni večini v redu plačuje od strani včlanjenih združenj in da zaostajata v večji izmeri samo 2 združenji, ki pa sta bili že pogostokrat opozorjeni na marljivejšo plačevanje.

Nadzorni odbor je pregledal tudi poslovanje uprave »Gostilničarskega vestnika«, kjer je našel vse v najlepšem redu.

Iz navedenih razlogov predlaga nadzorni odbor, da se da zvezni upravi, kakor tudi zveznemu ravnatelju za poslovanje v pretekli poslovni dobi razrešnica«.

K poročilu nadzornega odbora, ki je bilo soglasno sprejeto, je pripomnil predsednik združenja Brežice g. Deržič Karl, da naj se prihodnje leto omeni ona združenja, ki niso o pravem času poravnala predpisane zvezne članarine.

Po tej točki dnevnega reda so se prečitali še dospelji pozdravni dopisi g. ravnatelja finančne direkcije, župana ljubljanskega mesta, Tujskoprometne zveze v Ljubljani, g. kletarskega nadzornika itd.

G. Škrt je pozdravil v zastopstvu bana in g. sreskega načelnika zborovanje, želeč obilnega uspeha. V imenu železniške direkcije je spregovoril pozdravne besede viš. kontrolor g. Tominec, povdarjajoč, da je železniška direkcija stalno z velikim zanimanjem in z vsem razumevanjem spremljala delo in stremljenje zvezne organizacije in želi, da bi se razmere v stanu, ki je prevažen činitelj v tujskem prometu vsestransko zboljšale. G. Pavlinič pozdravlja po nalogu g. župana zborovalce, želeč da bi isti odnesli iz lepega mesta Laško najboljše vtise.

Vsem navedenim govornikom se je za lepe pozdrave zahvalil zvezni predsednik.

Proračun za leto 1940. je bil soglasno sprejet v sledeči sestavi:

Dohodki: Članarina 4000 članov à 35 din 140.000 din, zaostala članarina 30.000 din. Skupaj 170.000 din.

Izdatki: najemnina 9.600 din, čišče-

Višek užitka pri kosilu

ni znabiti kaka posebno rafinirano pripravljena jed, ampak občutek, kadar vstanete od mize. Zgodi se, da od z vsemi mogočimi slasticami obložene mize vstanete vendar nezadovoljni. Želodec Vam stavlja, in prebavni aparat Vam narekuje, da nekaj ni v redu. — Tu morate napraviti zopet red! Dobro sredstvo za doseg je naravna Rogaška slatina. — Pijte pred in po kosilu po en kozarec in po možnosti tudi zjutraj na tešče, pa bo Vaša prebava kmalu zopet v redu. Lahko boste zopet brez skrbi jedli kar Vam tekne.

Pri mizi naj torej nikdar ne manjka Rogaška slatina!

Rogaška Slatina

nje, kurjava, razsvetljava 3.400 din, knjige in časopisi 2.000 din, poština in kolki 5.000 din, telefon in brzojav 3.000 din, pisarniške potrebščine 4.000 din, plače osebja 80.400 din, potni stroški 20.000 din, stroški članov reklamnega odbora 2.000 din, inventar 2.000 din, inventar 2.000 din, tisk 12.000 din, prispevek Državni zvezi 12.000 din, pokojninski zavod, bolniška blagajna, davki 9.000 din, nepredvideni izdatki 5.600 din. Skupaj 170.000 din.

Zvezni predsednik je nadalje poročal o sprejetju nekaterih dopolnil k zveznim pravilom, ki so se v celoti obravnavale na seji zveznega širšega odbora, nakar so se dopolnila prečitala, ki so bila tudi soglasno sprejeta.

Nato se je prečitala resolucija s sledečo vsebino:

RESOLUCIJA

Gostilničarstvo dravske banovine zbrano po svojih delegatih na VII. rednem občnem zboru Zveze združenj gostilničarskih obrti dne 12. septembra 1940 v Laškem, je soglasno sklenilo sledečo

resolucijo:

1. Gostilničarstvo naproša kr. bansko upravo, da skliče že lansko leto obljubljeni anketo v svrhu pretresa vseh važnejših zadev, tičočih se gostinstva dravske banovine, nakar naj izda potrebne ukrepe, da se omogoči nadaljno obratovanje tega za narodno gospodarstvo važnega obrta.

2. Pozivamo upravna in finančna oblastva, kakor njim podrejene izvršne organe, da zasledujejo z vso strogostjo do velikega obsega razpaslo šušmarstvo v pogledu prodaje alkoholnih pijač in izkuhe, ki jo vrše vsakovrstne osebe.

Pripominjamo, da je proti nezakonitemu točenju alkoholnih pijač po trgovinah in po privatnih osebah odločno protestiral in sklenil že v letu 1939. in ponovno v letu 1940. banski svet, da naj banska uprava izda strog nalog upravnim oblastvom in njim podrejenim organom, da to šušmarstvo energično zatреjo, ker ne škoduje isto samo gostinstvu, temveč se tem potom širi neomejeno in nekontrolirano pijančevanje med narodom v škodo njegovega zdravja in morale.

Istotako zahtevamo, da se vsak po obrtni oblasti preiskani in kaznovani šušmarski slučaj prijavi oni davčni upravi, ki je za šušmarja pristojna v svrhu odmere davščin.

3. Gostilničarstvo prosi, da se čimprej uvede samoupravne finance, ki naj izenačijo obratovalne pogoje, da se ne ustvarja razlika pri obdavčitvi obratov, ki poslujejo na raznih področjih.

4. Gostilničarstvo vztraja na svoji že pohovno javno iznešeni zahtevi, da se prepove nadaljna prodaja navadnega vina v takozvanih originalno zaprtih steklenicah v trgovinskih obratovalnicah, kjer se navedena prodaja silno izrablja od podeželskega trgovstva v sušmarske svrhe.

5. Gostilničarstvo ugotavlja, da se vprašanje ponovne uvrstitve zadolženega majhnega podeželskega gostilničarstva pod kmečko zaščito še danes ni uredilo kljub prejetim obljubam od strani merodajnih oseb. Če se nudi slična zaščita že od vsega početka vaškemu obrtniku in celo trgovcu, katerega pridobitvena možnost je neprimerno večja od vaškega gostilničarja, potem mislimo, da je upravičena naša zahteva.

6. Gostilničarstvo naproša finančno in trgovinsko ministrstvo, da se izdajo potrebni ukrepi glede odpomoči z današnjo krizo še težje prizadetemu zadolženemu hotelirstvu in sicer po predlogih, ki so bili ponovno iznešeni od strani Zemaljskega saveza gostinskih združenj kraljevine Jugoslavije in trgovinskih zbornic.

7. Gostilničarstvo naproša prosvetno ministrstvo, da prilagodi višino avtorskih pristojbin za proizvajanje glasbenih komadov v gostinskih obratih današnjim gospodarskim poslovnim težkočam.

8. Zaradi stalno naraščajoče druginje in pomanjkanja zadostnih količin življenjskih potrebščin apelira gostilničarstvo na pristojna oblastva, da takoj uredi z najenergičnejšimi ukrepi pravilno preskrbo in razdelitev redne, zadostne in cenene prehrane prebivalstva. V to svrhu se priporoča, da se ugotovi cenovna kmetijskim produktom in da se izvrši racionalizacija najvažnejših življenjskih potrebščin.

Ker se oskrbuje v gostinskih obratih precejšnji del domačega prebivalstva in tujecev, poziva gostinstvo merodajne kroge, da se gostinskimi obrati dodeli za prehrano teh oseb potrebno količino živil. Gostilničarstvo z obžalovanjem ugotavlja, da je nezadostna dobava najvažnejših življenjskih potrebščin imela neugodne posledice v tujskoprometnih krajih, ker so obrati ostali pogosto brez sladkorja, olja, moke itd.

9. Gostilničarstvo z obžalovanjem ugotavlja, da se tudi letos išče pri odmeri pridobnine in davka na poslovni promet ravno pri gostilničarskem sloju izdatnejših žrtev, kakor pri drugih gospodarskih slojih. Gostilničarstvo je potemtakem tudi v današnji gospodarski krizi relativno jače obdavčeno, kakor pa bi to moralo biti v sorazmerju s prometom v drugih gospodarskih panogah.

Gostilničarstvo zahteva popolno davčno izenačitev.

10. Gostinstvo dravske banovine izjavlja slovesno, da vztraja v pogledu izvolitve zborničnih članov v gostinski odsek na strogo stanovskem stališču zahtevajoč, da se brezpogojno izloči v bodoče v Zbornici vpliv političnih strank. Gostinstvo bo priznalo edino ono kandidato listo, ki jo bodo postavile gostilničarske organizacije. Ob tej priliki povdarja ponovno svojo stalno zahtevu, da leži že enkrat doseči popolno enakopravnost z ostalimi sloji v Zbornici in zahteva zaradi tega povečanje števila zborničnih članov v gostinskem odseku na 16 in podpredsedniško mesto.

Pri slučajnostih se je poblastilo zvezni ožji odbor, da določi po lastni previdnosti kraj prihodnjega občnega zboru, nakar je zvezni predsednik g. Majcen zaključil zborovanje, zahvaljujoč se pozornosti zastopnikov oblasti, tiska in članstva. Pozivajoč slednje, da se še tesneje oklene svoje stanovske organizacije, ker le po tej poti in na ta način je mogoče braniti stanovske interese. Končno je pozdravil one, ki se niso mogli občnega zboru udeležiti, želeč da bi vojna vihra, ki se vrti okoli nas šla še v bodočnosti mimo nas. S tem je bil občni zbor zaključen.

Na predvečer občnega zboru je priredilo Združenje gostilniških podjetij v Laškem v pozdrav delegatom in ostalim članicam ter članom pozdravni večer v Sokolskem domu, čigar dvorana je bila pretesna, da bi sprejela one, ki so se hoteli tega večera udeležiti. Po enem letu so se zopet zbrali tovariši in tovarišice ponovno na družabni pomenek, ki je potekel ob sviranju vojaške godbe v najlepšem razpoloženju.

Po občnem zboru so si udeleženci po skupinah ogledali Gostilničarsko pivovarno, kjer so bili postreženi s prigrizkom in pijačo. Popoldan pa so si ogledali zdravilišči Dobrno in Rogaško Slatino.

Kakšne zahtevke lahko stavi uslužbenec pri vpoklicu na orožne vaje?

Uslužbenca, ki je vpoklican na orožne vaje ni mogoče zaradi tega odpustiti ter se ga mora po povratku z orožnih vaj ponovno zaposliti v kolikor to uslužbenec v določenem času zahteva. O tem smo obravnavali že v prejšnji številki našega lista. Službeni odnosi trajajo torej tudi za dobo orožnih vaj. Za naše uslužbenca velja najmanj 14-dnevni odpovedni rok, če pa je dogovorjen daljši odpovedni, potem jim pritiče seveda tudi mezda za pogodbeno dogovorjeni rok. Nastane tedaj vprašanje, kakšna mezda pritiče gostinskemu uslužbencu za časa vpoklica na orožne vaje. Pri tem moramo deliti uslužbenca na one, ki so več kot 1 leto zaposleni v istem podjetju od onih uslužbencev, ki še nimajo 1-letne zaposlitve pri istem podjetju.

Uslužbenec, ki je zaposlen več kot eno leto pri istem podjetju ima pravico do mezde največ za 4 tedne pri prvem vpoklicu na orožne vaje.

Takemu uslužbencu lahko podjetnik odbije od te mezde največ po 7 dni dnevno za hrano, ki jo dobi vojni obveznik v naravi pri vojakih. Za stanovanje pa, se lahko odbije dnevno 3 din, toda le v onem primeru, če se dokaže, da uslužbenec za časa orožnih vaj ni vzdrževal privatnega stanovanja.

Važno je nadalje tudi vprašanje kakšno pravico do mezde ima oni uslužbenec, ki je bil ponovno poklican na orožne vaje, predno je poteklo od zadnjih orožnih vaj eno leto.

V tem pogledu je bila izdana že razsodba Vrhovnega sodišča, ki pravi, da ima uslužbenec, ki je bil ponovno vpoklican na orožne vaje, preden je poteklo od zadnjih orožnih vaj 1 leto, pravico do ustrežajočega dela 4-tedenske mezde. N. pr. uslužbenec N. N. se je vrnil s prvih orožnih vaj 21. aprila, druge orožne vaje pa je nastopil 20. decembra istega leta. Potemtakem je delal pri podjetju po prvih orožnih vajah 7 mesecev. Ker dobi po enoletni zaposlitvi pri istem podjetju 28-dnevno mezdo, bo dobil tedaj pri 7-mesečni zaposlitvi pri drugem pozivu na orožne vaje samo za to dobo odpadajoči del mezde, t. j. v danem slučaju za 17 dni.

Seveda je ta način izračunavanja mezde pri vpoklicu na druge orožne vaje mogoče le do gotove meje. Vzemimo sledeči primer: Uslužbenec N. N. je bil pri drugem vpoklicu zaposlen pri istem podjetju manj kot 3 mesece. Potemtakem bi moral dobiti po gori navedenem računu mezdo za manj ko 1 teden, kar pa je v protislovju s § 219. obrt. zak. po katerem mu v takem slučaju pripada mezda za prvi teden orožnih vaj. Gornji račun je tedaj pravilen v onih slučajih, kjer je uslužbenec zaposlen več ko 3 mesece in manj kot eno leto.

Pri nameščencih pa, ki vršijo orožne vaje kot časniki ali vojaški uradniki se odbijejo od njihovih plač vsi prejemki, ki jih dobe od vojaške oblasti.

Za uslužbenca, ki še nimajo enoletne zaposlitve pa veljajo glede vpoklica na orožne vaje in izplačila njihovih mezd sledeči predpisi:

»Če je bil uslužbenec zaposlen pri istem podjetju pred odhodom na orožne vaje več kot 14 dni in manj kot 1 leto, potem ima pravico na neokrnjeno mezdo za prvi teden orožnih vaj. Če je pozvan na druge orožne vaje, mu pritiče zopet pravica do enotedenske mezde. To so v kratkem navodila, ki veljajo glede mezd v slučaju vpoklica uslužbencev na orožne vaje.

Izdelovanje in cene kruha

Za izdelovanje kruha, namenjenega za prodajo, se sme uporabljati samo krušna moka. Iz krušne moke se izdeluje enotni »ljudski kruh«; ceno pa mu določijo po ceni krušne moke v tistem kraju občna upravna oblastva I. stopnje po navodilih urada za kontrolo cen. Ta oblastva smejo glede na krajevne razmere dovoliti izdelovanje in prodajo kruha in krušne moke, pomešane z drugimi vrstami žita in s plodovi in dolo-

Domača žganjarna in destilacija

„JELEN“

Velika zaloga vseh vrst pristnega domačega žganja, raznih likerjev, ruma, malinovca, vermoutha itd. na drobno in na debelo. - Dobro blago! - Nizke cene!

IVAN ZALETEL

Telefon števil. 710

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

čiti tudi ceno takemu kruhu. Prav tako smejo izjemoma dovoliti, da se izdeluje bel v določeni količini za potrebe bolnišnic in bolnikov.

Ljudski kruh se sme dajati v prodajo šele dan po peki.

Vsa ta določila veljajo za one gostilniške obrate, ki pečejo kruh sami z namenom, da ga prodajajo gostom. Torej mora biti kruh, ki se peče v gostilniškem gospodinjstvu in je namenjen za prodajo gostom najmanj 1 dan star.

Kdor prodaja kruh iz pšenične moke II. vrste, ne pa iz enotne krušne moke, se kaznuje z zaporom do 6 mesecev in denarno globo do 100.000 din.

Oni pa, ki prodaja enotni kruh še isti dan, ko je bil spečen, se kaznuje denarno s 25.000 din.

Lavoslav Bučar — 60-letnik

Pred par dnevi je obhajal g. Lavoslav Bučar, ki je rojen 21. septembra 1880 v Kostanjevici, svojo šestdesetletnico. Potrebno je, da se velikemu številu prijateljev, ki so mu na ta dan čestitali k pomembnemu dogodku pridružijo tudi slovenski gostilničarji, saj je slavljenec že nad 38 let aktivni sodalavec v naši stroki. Ljudsko šolo je g. Bučar obiskoval v Kostanjevici in Novem mestu, meščansko šolo pa v Krškem, nakar je absolviral višjo vinar-

ske in sadjarsko šolo v Klosterneuburgu pri Dunaju. Svojo kmetijsko izobrazbo je hotel še izpopolniti na visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju, kjer pa se je zaradi prezgodnje smrti svojega očeta le kratek čas nahajal. Leta 1902. je moral prekiniti svoje visokošolske študije in prevzeti gospodarstvo ter gostilniško obrt, ki jo vodi še danes.

V letu prevzema gospodarstva in gostiln. obrta stopa naš jubilar vidno v javno življenje ter se udejstvuje v raznih kmetijskih organizacijah, vinskih razstavah in drugih prireditvah. Posebno mnogo je sodeloval s pokojnim znanima vinskima strokovnjakoma gg. Bohuslovom Skalickyjem in kletarskim nadzornikom Gombačem, po vojni ga pa najdemo med ustanovitelji Vinarskega društva v Mariboru. Važno je njegovo udejstvovanje v gostilničarski obrti. Leta 1908. je v Kostanjevici reorganiziral staro gostilničarsko organizacijo in jo spremenil v Zadrugo gostilniških obrti, leto kasneje pa je že med ustanovitelji Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani, katere odbornik je bil do spojitve s sedanjo banovinsko gostilničarsko zvezo. Slovensko gostilničarstvo je zastopal leta 1912. na I. kongresu slovenskega gostilničarstva v Pragi, leta 1913. pa na III. kongresu državnega gostilničarstva v Trstu. Na obeh kongresih je imel važne referate o reformi vinske trošarine in o spremembi obrtnega zakona v pogledu na gostinsko obrt nanašajočih se določil. Kot predsednik Gostiln. združenja pa je bil od leta 1908. do leta 1933.

Z ozirom na njegovo veliko sposobnost, visoko strokovno in splošno izobrazbo je bil ponovno od strani gostinstva poslan kot zastopnik Zbornice TOI v Ljubljani in se mu ima slovensko gostilničarstvo zahvaliti za marsikatero pridobitev.

Nevenljive so njegove zasluge tudi za preporod kmetijskega stanu na Krškem polju, kjer se je posebno zavzemal za majhnega in siromašnega kmeta, vsled česar ga je tudi kmetsko ljudstvo jako vzljubilo.

Gostilničarstvo se pridružuje njegovim mnogoštevilnim gratulantom ter mu želi dolgo vrsto zadovoljnih in srečnih let.

PAZI, KAJ GOVORIŠ!

SOVRAŽNIK PRISLUŠKUJE!

Pristna in priznana pitna

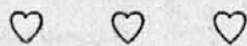
HALOŠKA VINA

priporoča cenjenim gostilničarjem
VINARSKA ZADRUGA V PTUJU

Koliko gostilničarjev gre na letni dopust in odmor?
1 do 2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez
ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

Radenski zdravilni vrelec

tistega z rdečimi srci, našo najboljšo prirodno mineralno vodo,
ki je obenem zdravilna za mnoge bolezni
srca, želodca, jeter, žolča, ledvic, razne katarje in čiščenje krvi ter normalizira
delovanje notranjih žlez in živcev.

Kako so narasle tržne cene

od 15. septembra 1939 do 15. septembra 1940

v Ljubljani in Mariboru

V naslednjem podajamo v pregled gibanja tržnih cen na drobno najvažnejših življenskih potrebščin v Ljubljani in Mariboru, ker so te cene pri marsikaterem predmetu merodajne tudi za cene v drugih krajih.

V Ljubljani					V Mariboru					
Živila	Količina	15. sept. 1939	15. sept. 1940	Zvišano za din	Znižano za din	Količina	15. sept. 1939	15. sept. 1940	Zvišano za din	Znižano za din
Govedina :										
meso I. vrste	kg	12-14	16-18	4-		kg	10-12	14-16	4-	
meso II. vrste		10-12	13-15	3-			8-10	12-14	4-	
meso III. vrste		8-10					6-8	12-	4-6	
jezik		14-16	18-	2-4			10-16	12-16	2-4	
vampi		8-	10-	2-			4-6	9-10	4-5	
pljuča		6-	6-				2-6	8-10	4-6	
jetra		10-12	14-	2-4			4-8	8-12	4-	
ledvice		12-14	16-	2-4			8-10	12-14	4-	
možgani		18-20	20-	0-2			8-14	12-14	4-	
loj		6-	6 14	0-8			2-6	6-10	4-	
Teletina :										
meso I. vrste		14-16	18-	2-4			8-10	14-16	4-	
meso II. vrste		12-14	14-16	2-			6-8	12-14	6-	
jetra		18-20	24-	4-6			10-15	14-18	3-4	
pljuča		10-12	15-	3-5						
možgani		20-22	7-		13-15		10-15	12-15	0-2	
ledvice		14-16	16-	0-2						
Svinjina :										
meso I. vrste		16-18	21-	3-5			10-15	16-18	3-6	
meso II. vrste		14-16	17-19	3-						
pljuča		8-	8-							
jetra		12-14	15-	1-3			5-10	12-14	4-7	
ledvice		18-	19-	1-			10-14	14-18	4-	
možgani							10-15	12-16	1-2	
glava		6-	9-	3-			5-8	8-10	2-3	
meso brez kosti							16-20	20-25	4-5	
krače							6-12	12-16	4-6	
parklji		5-	6-	1-						
slanina domača		15-16	23-	7-8			13-16	20-22	6-7	
slanina hrvaška		16-17	23-	6-7						
salo domače		18-	23-	5-			14-17	22-	5-8	
salo hrvaško		19-	23-	4-						
mast		20-21	25-	4-5			16-19	24-	5-8	
šunka		20-24	26-28	4-6			14-19	19-25	5-6	
prekajeno meso I. vrste		18-20	24-26	6-						
prekajeno meso II. vrste		16-18	22-24	6-						
prekajeni parklji		8-	8-							
prekajena glava		6-	12-	6-			8-10	12-16	4-6	
prekajen jezik		18-20	24-	4-6			12-22	18-25	3-6	
prekajen hrbet							12-16	18-23	6-7	
slanina prekajena		20-22	25-30	5-8			15-20	20-25	5-	
slanina papricirana							16-20	20-30	4-10	
Drobnica :										
koštrunovo meso		8-10	14-16	6-				14-18		
jagnjetina		12-14	16-20	4-6						
kozičevina		16-18	20-	2-4						
Klobase :										
krakovske		20-	30-	10-			10-20	24-30	10-14	
debrecinke		18-20					10-16	13-22	3-6	
hrenovke		18-20	24-26	6-			17-20	22-25	5-	
safalade		18-20	24-26	6-			16-20	22-25	5-6	
posebne (extra)		20-	25-26	5-6			16-20	21-25	5-	
tlačenke		12-	16-20	4-8			14-16			
sveže kranjske		30-	30-				22-	23-30	1-8	
suhe kranjske		35-40	60-	20-25						
Perutnina :										
piščanec	kom.	16-18	32-36	16-18		kom.	9-14			
piščanec zaklan	kg	25-	32-35	7-10		kg	20-			
kokoš	kom.	24-32	25-28		4-	kom.	20-30	24-35	4-5	
kokoš zaklana	kg	24-	25-28	1-4		kg	10-	23-	7-	
raca	kom.	18-32	20-30			kom.	13-16	10-23	7-	
raca zaklana	kg	26-	26-28	4-6						
gos	kom.	45-50					35-40	40-45*	5-	
gos zaklana	kg	22-	22-24	2-						
golob	kom.	3-5	5-5	1-2						
zajec domači		8-16	10-20	2-4			5-25	10-30	5-	
Divjačina :										
srnjak	kg	18-24	14-20		4-	kg	12-	14-	2-	
zajec divji	kom.	28-	28-35	7-		kom.	22-			
poljska jerebica		12-	14-	2-			7-12			
divja raca		14-	16-	2-						
Ribe!										
ščuka	kg	16-	18-20	2-4						
postrv		40-	40-							
skuši		16-20				kg	14-18	18-24	2-6	
cipli		24-	26-28	2-4			18-	18-24	6-	
Mleko in mlečni izdelki :										
mleko	lit.	2-2.25	2-2.50	0.50		lit.	1.50-2.25	2-2.50	0.25-0.50	
maslo surovo	kg	22-28	28-32	4-6		kg	24-28	30-32	4-6	
maslo čajno		30-36	36-44	6-8			25-30	32-40	7-10	
maslo kuhano		30-32	38-40	8-			28-30	36-40	8-10	
sir bohinjki		26-	28-34	2-8						
sirček		6-	8-10	2-4			10-	10-12	2-	
sir trapist I a		26-28	34-	6-8			15-30	19-40	4-10	
sir trapist II a		20-24	26-32	6-8			15-30			
Jajca :										
jajce	kom.	0.75-1	1.10-1.25	0.25-0.35		kom.	0.70-1.1-	0.80-1.25	0.10-0.25	
Pijače :										
vino belo novo	lit.	12-14	12-14			lit.	8-12	10-12	2-	
vino belo staro		14-16	12-14		2-		10-16	12-16	2-	
vino rdeče		12-	12-14	2-						
vino črno		12-14	12-15	1-			8-12	10-14	2-	
pivo belo	stekl.	6-	6-			stekl.	6-	6-		
pivo črno		6.50	6.50				6.50	6.50		
mainovec	lit.	18-20	21-25	3-						
pokalica	stekl.	2-	2-				2.50	2.50		
mineralna voda		6-9	8-				3.50-7.50	5.50-7.50		
rum	lit.	30-38	38-40	2-8		lit.	32-48	40-44	6-	
žganje		30-34	30-36	2-			24-40	28-36	5-	
Kruh :										
kruh beli	kg	4.25	5.50			kg	4-			
kruh polbeli		3.90	5.50				4-			
kruh črni		3.70	5.50				4-	6-	2-	
žemlje	kom.	0.50	1-	0.50		kom.	0.50	1-	0.50	
drobtine	kg		enoten			kg	6-8	8-14	2-6	

Važna določba uredbe o pobijanju draginje

Čl. 7.

Uredba o pobijanju draginje se glasi:
»V hotelih, restavracijah, kavarnah, javnih kuhinjah in ostalih gostinskih obratih se označujejo cene jedil in pijač y jedilnem listu po običajnem načinu.

V hotelih in ostalih gostinskih obratih, ki oddajajo sobe, mora biti nabit v vsaki sobi njen cenovnik. Iz cenovnika mora biti razvidno tudi, od katere ure pa do katere ure se označena cena računa in koliko je najmanj časa za od-poved. V označeno ceno se računa tudi nagrada za postrežbo, kar se mora v cenovniku izrecno navesti.

Čl. 8.

Prepovedano je proizvajalcem, posre-dovalcem in prodajalcem zahtevati za življenske potrebščine in ostalo blago višjo ceno, kot je tista, ki zajamčuje običajni in dovoljeni trgovski čisti do-biček.

PAZITE! Preskrbite si cenik jedil, pijač in prenočišč, ki mora biti vidno v lokalu odnosno v sobah za prenočišča izobešen. PAZITE!

Nov pravilnik o številu in vrst mer ter merilnih naprav, ki jih morajo imeti gostilničarski obrati

Do 1. januarja 1941 morajo imeti go-stinski obrati zaradi prodaje in točenja vina, piva in drugih alkoholnih pijač:

a) garnituro kovinskih ali steklenih mer za tekočine v velikosti od 2 litra do 1 cl, t. j. 2 litra, 1 liter, 5 dl, 2 dl, 1 dl, 5 cl, 2 cl in 1 cl ter

b) potrebno množino steklenic, ko-zarcev, vrčkov in bokalov.

Tekočinske mere pod a) se morajo uporabljati za prodajo alkoholnih pijač zunaj gostinske obratovalnice; stekle-nice, kozarci, vrčki in bokali pa za po-strežbo gostov, ki uživajo pijačo v sami gostinski obratovalnici. Velikost mere ter oblika je predpisana s posebnimi pravili iz leta 1933.

Gostinski obrati, ki prodajajo gotove vrste jestvin po teži, morajo poleg mer imeti tudi tehtnico v jakosti 1 do 2 kg. Če se pa merjenje opravlja z utežmi, potem morajo imeti tudi 1 garnituro uteži v velikosti od 2 ali 1 kg do 1 g.

Množino mer, ki smo jo gori označili so najmanjše množine, ki jih mora imeti brezpogojno vsak gostinski obrat v svojih prostorih. Te mere morajo biti pregledane in predpisano žigosane po organih kontrole mer s potrdilom, da so pravilne in točne. Seveda so našete mere zavezane tudi občasnemu pregledu in žigosanju vsako drugo leto.

V gostinskih obratih se ne smejo uporabljati nežigosane mere ne glede na to, za kakšen namen so.

Da se poceni nabava teh mer, name-rava zvezna uprava iste skupno naro-čiti za one člane, ki teh mer še nimajo. Cene so trenutno nepoznane, ker odvi-sijo od števila naročil, vsekakor pa bo-do nižje, kakor če bi si jih poedinec sam nabavil.

Kdor si želi nabaviti mere potom zvezne organizacije, ta naj najkasneje do 10. oktobra sporoči pristojnemu go-stinskemu združenju koliko kovinastih ali steklenih mer ter s kakšno vsebino naj mu zvezna uprava pribavi. Ta naro-čila so potem za naročnika naravno obvezna. Po izgotovitvi se bodo mere oddale oddelku za kontrolo mer v žigo-združenja v svrhu razdelitve. Pripomi-njamo, da morajo imeti taka merila vsi gostinski obrati, torej tudi krčme in bufeti.

HOTELIRJI IN GOSTILNIČARJI!

Nabavite si za Vaše goste

planinsko cvetlični med
le v MEDARNI

LJUBLJANA - Židovska 6

katera Vas najboljše postreže.

V Ljubljani						V Mariboru					
Živila	Količina	15. sept. 1939	15. sept. 1940	Zvišano za din	Znižano za din	Količina	15. sept. 1939	15. sept. 1940	Zvišano za din	Znižano za din	
Sadje:											
jabolka Ia	kg	4-	6-	2-		kg	2-4	3-6	1-2		
jabolka IIa	>	2-50	4-	1-50		>					
jabolka IIIa	>	1-50	2-3	0-50-1-50		>					
hruške Ia	>	6-	16-20	10-14		>	3-5	8-16	5-11		
hruške IIa	>	3-	10-12	7-9		>					
hruške IIIa	>	1-50	5-8	3-50-6-50		>					
limona	kom.	1-1,25	1-			kom.	0-50-1-25	0-75-1-50	0-25		
češplje	kg	1-50-3	6-8	4-50-5		kg	2-3	8-10	6-7		
breskve domače	>	2-4	10-	6-8		>	4-10	10-20	6-10		
grozdje	>	4-8	10-18	6-10		>	4-8	12-16	8-		
orehi celi	>	8-	9-	1-		>	10-	8-9		1-2	
orehi luščeni	>	26-28	32-	4-6		>	30-32	24-28		4-6	
mandeljni	>	24-32	46-64	22-32		>	34-52	34-56	4-		
Specerijsko blago:											
kava Portoriko	kg	84-	94-100	10-16		>	64-76	88-110	24-34		
kava Santos	>	64-	82-88	18-24		>	36-68	76-88	20-		
kava Rio	>	56-	80-84	24-28		>	50-54	72-76	22-		
kava pražena Ia	>	120-	120-126	6-		>	76-96	104-136	28-40		
kava pražena IIa	>	84-	96-108	12-24		>	58-72	88-100	28-30		
sladkor kristal	>	14-	14-			>	15-50	15-50			
sladkor v kockah	>	15-50	15-50			>	15-50	15-50			
kavina primer	>	19-	21-	2-		>					
riž Ia	>	13-	16-	3-		>	5-12	11-16	4-6		
riž IIa	>	8-	10-	2-		>					
namizno olje	lit.	18-24	24-44	6-20		lit.	13-14	20-	5-7		
jedilno olje	>	14-18	18-24	4-6		>	11-12	22-24	11-12		
bučno olje	>					>	3-7-50	3-8	0-50		
vinski kis	>	4-	4-			>	2-2-50	2-3	0-50		
navadni kis	>	2-50	2-50			kg	36-40	60-100	24-60		
sol morska	kg	2-75	1-50		1-25	>	38-40	68-100	30-60		
sol kamena	>	4-	4-			>					
poper cel	>	40-	80-	40-		kg					
poper mlet	>	45-	80-	35-		>					
paprika IIIa	>	25-	30-	5-		lit.	7-	7-			
sladka paprika	>	45-	55-	10-		kg	7-50-18	12-20	2-4-50		
petrolej	lit.	7-50	7-		0-50	>	5-50-8	8-11	2-50-3		
Testenine Ia	kg	12-17	14-18	1-2		>	90-300	160-400	70-100		
testenine IIa	>	8-	12-14	4-6		>	8-10	7-10			
lug pralni	>	4-	4-50	0-50		>	8-10	7-10			
čaj	>	120-200	200-280	80-		>	9-16	9-16			
pekmez	>	8-12	8-12			>					
rozine	>	12-18	12-18			>					
Mlevski izdelki:											
moka št. 0	>	2-90-3-25	7-8	4-10-4-75		>	2-80-3-05	6-9-50	3-20-6-45		
moka št. 2	>	2-70-3-05	5-50-6	2-80-2-95		>	2-60-3-	4-50-6	1-90-3-		
moka št. 4	>	2-85-3-50	4-50-4-75	1-25-1-65		>	2-50-2-80				
moka št. 6	>	2-30-2-65	4-4-25	1-60-1-70		>	2-25-2-30	4-4-40	1-75-1-90		
kaša	>	3-05-3-60	5-	1-95		>	3-4	5-25-6	2-2-25		
ječmenček	>	4-20-7-	10-12	5-5-80		>	3-10	5-13	2-3		
koruzna moka	>	1-70-2-40				>	1-50-2	2-25-3	1-0-75		
koruzni zdrob	>	2-25	6-	3-75		>	2-05-3	4-6-50	0-95-3-50		
pšenični zdrob	>	3-30	9-9-50	5-70-6-20		>	3-4	6-50-9-50	3-50-5-50		
ajdova moka Ia	>	5-	6-50	1-50		>	3-50-4-50	5-50-6-50	2-		
ajdova moka IIa	>	3-50-4-	6-	2-2-50		>	3-4	4-50-5-50	1-50		
ržena moka	>	2-70-3-20	5-50-6	2-80		>	2-30-2-90	4-6	1-70-3-10		
Kurivo:											
premog	tona	385-400	400-425	25-		tona	340-440				
trda drva	m ³	110-115	140-150	30-35		>	95-100	170	60-75		
trda drva žagana	>	110-125	155-165	40-45		>	110-120	180-185	65-70		
mehka drva	>	75-	75-			>	80-100	155-165	65-75		
Zelenjava:											
solata glavna	kg	5-	4-		1-	kom.	0-50-2	0-50-1-50		0-50	
solata endivija	>	5-	4-6			>	0-50-2	0-50-1-50		0-50	
cvetača	>	3-	4-	1-		>	1-8	2-10	1-2		
zelje zgodno	>	1-	1-			>	0-50-3	0-50-3-50	0-50		
zelje kisló	>	4-	4-			kg	4-	5-	1-		
koleraba	>	1-	1-			kom.	0-25-1	1-			
paradižnik	>	1-50-2	4-6	2-50-4		kg	1-50-3	2-50-5	1-2		
kumare	>	1-	1-			kom.	0-50-1-50	0-25-1-50			
fižol stročji	>	2-50-4-	2-6	2-		kg	1-	2-4	1-3		
fižol luščen	lit.	3-	6-8	3-5		lit.	10-12-50	10-12-50			
grah luščen	>	7-				kg	2-3	3-4	1-		
čebula	kg	2-	2-3			>	5-8	6-10	1-2		
česen	>	6-	6-			>	0-75-1-75	1-50-1-60			
krompir novi	>	1-1-25	1-50-2			>					

Pripominjamo pa, da so se tu uradno navedene cene pri marsikaterem predmetu bistveno razlikovale.

Barvanje sadnih sokov prepovedano

Zahtevajte pismena jamstva od trgovcev s sadnimi sokli!

Z ozirom na stalne pritožbe našega članstva, da prodajajo trgovci barvani malinovec in druge sadne soke, vsled česar se kaznujejo točilci ne pa trgovci, je minister za socialno politiko izdal dne 10. julija 1940 z odlokom S. št. 16.581 tolaženje, s katerim se prepoveduje barvanje sadnih sokov ne glede na to, ali se dajejo v promet pod označbo kake vrste sadja ali pod katerim koli drugim nedoločnim nazivom. Izjemoma je dovoljeno samo barvanje z drugimi barvastimi naravnimi sadnimi sokovi v količini do 10%.

Vsemu članstvu priporočamo, da zahteva pri nakupu sadnega soka pismeno izjavo od trgovca, da je prodana količina sadnega soka, n. pr. malinovca nebarvana ali pa da je barvana z naravnimi sadnimi sokovi po predpisih ministrstva za socialno politiko in zdravje. Če se naknadno pri pregledu živil od nadzornih organov ugotovi, da je sadni sok barvan s prepovedanim barvilom, potem naj zahtevajo od prodajalca povračilo sleherne škode. Vsak poedin slučaj pa naj se javi zvezni pisarni.

Raznoterosti

— **Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani.** Ob priliki odkritja spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju, je zvezna organizacija po zveznem predsedniku in g. Juliju Zupanu položila na spomenik krasen venec s svilenimi trakovi v državni barvah.

— **Pomilostitev.** Na kraljev rojstni dan je bila izdana obširna pomilostitev.

— **Nova uredba o minimalnih mezdah.** Ban dravske banovine je izdal novo uredbu o minimalnih mezdah, s katero se ukinja tudi uredba o minimalnih mezdah za gostinsko uslužbenstvo. Danes naj objavimo le mezdo, ki je določena za nekvalificirane delavce v gostinskih obratih, in sicer: za delavce preko 18 let v krajih s preko 5.000 prebivalci 4 din, v krajih z manj kakor 5.000 prebivalci 3,75 din; za delavce izpod 18 let v krajih s preko 5.000 prebivalci 3 din, v krajih z manj kakor 5.000 prebivalci 3 din.

— **Uredba o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodništvu spremenjena** — Posvetovalni odbor za reševanje gostinskih vprašanj sklican. Ministrski svet je izdal uredbu, ki je stopila 26. septembra t. l. v veljavo in s katero se spreminja in dopolnjuje uredba o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodništvu. Po tej uredbi znaša osnovna

mezda za določevanje minimalnih mezd za pomožno osebje po 4 din na delovno uro. Na podlagi tega razpisa so se že vršila na banski upravi posvetovanja med delojemalskimi in delodajalskimi organizacijami, dočim je za gostinsko postrežno osebje sklican za 2. oktober posvetovalni odbor, ki bo poleg drugih še o tem vprašanju razpravljal. Prepričani smo, da se bo tudi sedaj našla za obe strani zadovoljujoča rešitev, kjati vsakdo mora uvideti, da je položaj podjetnika ob takih prilikah, v kakršnih je danes prisiljen poslovati, od dneva do dneva težji. Najti se mora pač rešitev,

ki bo zmogljiva za podjetje, za uslužbenca pa zadovoljiva.

— **Kaznovanje dejanj, s katerimi se ogroža redna preskrba z živili in ostalim blagom.** Obča upravna oblastva I. stopnje kaznujejo z zaporom do 30 dni in denarno do 30.000 din osebe zoper katere se vložijo ovadba na sodišče zaradi kaznivega dejanja po uredbi z zakonsko močjo o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije-uredbi o kontroli cen, uredbi o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom in uredbi o oljnatem semenju in jedilnem olju, če spoznajo, da se s prijavljenim dejanjem ovira ali ogroža redna preskrba z živili in ostalim blagom. Ob neizterljivosti se nadomesti denarna kazen z zaporom tako, da se računa na vsakih 100 din po 1 dan zapora. Ta kazen pa ne izključuje storilčeve kazenske odgovornosti, kolikor je v njegovem ravnanju dejanje, za katero izrekajo kazen redna sodišča.

— **Dalmatinski vinogradniki so podražili cene mošta.** V Splitu se je dne 22. septembra vršilo posvetovanje vinogradnikov iz Splita in okolice kjer so sklenili, da bodo prodajali letos liter mošta po 5 din.

Gostilničarska reklama

Kaj je reklama? Reklama je vsako sredstvo, ki more vzbuditi, povečati ali razširiti zanimanje za kako osebo, stvar, podjetje, bodisi obrtno ali trgovsko. Reklama je torej vsako javno priporočilo v poslovnem prometu. Že v starodavnih časih ni šlo brez reklame. Te se poslužuje tudi dandanes obrtnik, trgovec, tovarnar in industrijalec v prosep svojih obrti, trgovine, tovarne. Prav bi sicer bilo, da bi se dobro blago samo hvalilo in priporočalo, toda dandanes, žal, ne velja več. Svet je napredoval z naglimi in velikimi koraki, konkurenca je na vseh straneh velikanska, povsod se ponuja dobrega blaga več, kakor ga potrebujemo, boj za obstanek je od dneva do dneva težavnejši. Vsa poštenost v kupčiji, vsa priznana dobra kakovost izdelkov dandanes ne zadostuje. Vsak podjetnik, prodajalec je primoran, da se posluži reklame, in sicer spretno in izdatno, če noče, da ga njegovi vrstniki ne prehitijo, sicer postane pozabljen v kotu.

Zakaj ne bi posvetili posebnega poglavja gostilniški reklami? Saj je že nepozabni naš vladika, slovenski pisatelj in pesnik, pokojni lavantinski škof Anton Martin Slomšek imel pri misijonih posebno pridigo za krčmarje ter se jih je tudi večkrat spominjal v pastirskih listih, kar je bila za tiste čase tudi svojevrsna reklama.

Nekateri trdijo, da ne potrebujejo nobene reklame, da izhajajo tudi brez nje. Le počasi, prijatelj! Ti zametuješ reklamo z besedo, v resnici se je pa poslužuješ vsak dan, vsako uro. Z živahno besedo hvališ svojo dobro kapljico, priporočajš gostom okusne jedi ter jim skušajš brati z lica, ali so zadovoljni s ponudeno hrano in pijačo. Tako delaš reklamo za sebe in svoje stvari, čeravno ne delaš javne reklame po časopisih. Javni razglesi v časopisih morajo biti zanimivi in zabavni, pogosto tudi oslavljeni in začinjeni z dovtipom. Pač se večkrat zgodi, da se nekateri bralci časopisov posmehujejo tem oglasom in neverjetno zmagujejo z glavou. Toda namen oglasa je vendarle dosežen, bralo ga je mnogo ljudi, pogosto na stotine. Tudi ugovor, da so oglasi v časopisih dragi in veljajo mnogo denarja, ne drži. To ni izgubljen, temveč dobro obresto-

Pivovarna

Jos. Tscheligi v Mariboru

Koroška c. 2 - Telefon 2335

priporoča svoje izbornu

PIVO NAJBOLJŠE
KVALITETE

van denar. Marsikdo se je s primerno, dobro pogodeno in učinkovito časopisno reklamo že visoko povzpela.

Ko smo se tako v obče prepričali o potrebi in koristi dobre reklame, pogledajmo si poedine načine, da se ta tudi uveljavi. In tu prihajajo zlasti v poštev **snaznost, vpljdnost, postrežljivost in poštenost.** H krčmarju, ki ima vse snažno urejeno, gosti rajši zahajajo, kakor k onemu, kjer je vse umazano in prašno. Le tisti, kdor prodaja oglje, ima pravico, da je umazan, krčmarji pa, bodisi še tako neznatni in preprosti, se s snago priporočajo.

Tudi vpljdnost in postrežljivost sta gostilničarju neobhodno potrebni. Po nekod so gostilniški pomočniki in natakarice, zlasti če gospodarja ni blizu, hudobni nagajivci, ki z gosti, posebno s preprostimi, manj vrednimi, neumestne in puste šale zbijajo ter jih sramotijo. Takih gostiln se resni gosti radi izogibajo, čeravno se jim tam osebno ni nič takega pripetilo. Pred vsem pa naj se vsakdo priporoča s **poštenostjo, pravico in resnico.** Nepoštenost malo ali nič ne pomaga. Gosti so dandanes že toliko pametni in bistrovitni, da goljufije in prevare hitro zavohajo ter goljufa nato stalno prezirajo in mu za vedno obrnejo hrbet, čeravno bi se pozneje hotel potruditi na pošteno pot. Če ponuja kdo fina, prvovrstna, zlahna vina po nenavadni nizki ceni, vemo, da je to nemogoče, da hoče gosta prevariti, da laže. Še bolj pa, če kdo zatrjuje in se pridruša, da ima v zalogi toliko in toliko hektolitrov dobrega vina, katero bi za polovično ceno rad prodal, samo da bi zalogo izpraznil. Če nam kdo ponuja dobre in okusne hrane »na pol zastoj«, že vemo, da špekulira na našo neumnost, ali recimo mileje, na našo nerazsodnost.

Najboljša reklama za krčmarja je dobra postrežba. A večina ljudi ne hodi zato v gostilno, ker je prisiljena, da tam išče hrane, temveč zato, ker se želi zabavati in razvedriti v poštenu družbi. Če zna gostilničar ugoditi tej potrebi,

postane njegova gostilna pravo ljudsko zbirališče, kamor rad pohiti preprosti obrtnik kakor meščan, uradnik kakor kmet, da se tam otrese vsakdanjih skrbi in težav. Zato pa mora biti gostilničarjeva reklama primerna temu namenu! Prvi pogoj je pač ta, da skrbi gostilničar za dober glas in sloves svoje gostilne, ter da je vse vedenje v njej primerno omikanim in poštenim ljudem. Nekdaj so se temu pridruzevala še druga reklamna sredstva. Goste je vabil domači pevski ali tamburaški zbor. Gospodinja je pripravila v kuhinji enkrat v tednu kaj posebno okusnega, kar se je primerno naznanilo. Semtertje se je priredil kak domač večer. Zelo priljubljeni so bili Vodnikovci, Prešernovi, Slomškovi, Bleiweisovi, Gregorčičevi itd. večeri. Slavljenčeva slika se je že kje dobila in okrasila z vencem, tudi za primeren slavnostni govor se je kdo našel. Poleti je bil dobro došel koncert na vrtu, v korist krčmarja, v razvedrilo gostom in v podporo domači godbi. Naj omenimo še reklame Miklavževega večera za otroke v spremstvu staršev, ali celo reklame Martinove gosi. To sta stari slovenski navadi. Šaljivi prizori so se dali vedno prirediti brez stroškov, domačih veseljakov itak nikoli ne manjka. Srečolov ali tombola, prirejena od gostilničarja, je bila v mnogih primerih prav prijetno in nedolžno razvedrilo. A nobena reklama ni večja in bolj uspešna, nič je ne prekaša kakor dobrovoljno, šegavo lice prijaznega krčmarja.

Iz polpretekle dobe nam prihaja v spomin originalna reklama, ki jo je pogodil neki gostilničar v C. Najprej je naznanil v lokalnem časopisu:

Razpis častnega darila.

Sto kron dobi oni mojih velecenjenih gostov, kateri zadene številno grahov, ki so izpostavljeni v zapečateni stekleni posodi od danes do 15. t. m. v moji gostilni. Ako bi nikdo ne zadel pravega števila, dobi tisti, ki bo uganil najbližje šte-

Calventon

Vsem cenj. vinskim trgovcem in gostilničarjem vljudno sporočam, da impregniram nove in rabljene sode (tudi pokvarjene) s

ELEKTRIČNO APARATURO

Popolnoma nevtralnno sredstvo po strokovnjakih preizkušeno in odobreno • Dolgoletna vzdržljivost! Zelo nizke cene! 100% sigurnost!

Vsa tozadevna popravila po nizkih cenah, Franc Pirc, sodar., Ljubljana - Dravljje

vilo, 50 kron; ostalih 50 kron se razdeli med onih pet, ki so najbližji številki prvega.

Prvemu razpisu je bilo priloženo sledeče potrdilo:

Izvirnik v gostilni na ogled.

Potrdilo.

Potrujemo, da je A. B. pri nas položil 100 kron (sto kron) za ta namen itd. (Podpis upravnništva lokalnega časopisa.)

Drugi oglas je imel še enkrat razpis častnega darila s pristavkom:

Danes v nedeljo ob 11. predpoldne se napolni posoda z grahi vpricho desetorice razsojevalcev, ki posodo potem zapečatijo.

V gostilni je bila knjiga, v katero so se gosti pridno vpisovali in pristavljali dozdevno število grahov. Gostilna je dobila glas; ljudje so se je privadili. Prišel je določeni dan. Neki gost je uganil na 980 grahov, ta je bil najbližji. Razsodišče jih je preštelo 950. Ostalih pet gostov, ki so bili za njim najbližji, je prejelo darila po deset kron. Častna darila so se razdelila, a imena so se zopet razglasila v domačem časopisu. Ali verjamete, da ni bila gostilna še nikdar tako polna kakor takrat, ko so grahe šteli?

Za vsakega obrtnika, tako tudi za krčmarja neobhodno potrebna, pa tudi postavno zahtevana reklama, je deska z napisom imena, obešena nad vhodom. Nekaj podobnega nahajamo že v dobi starih Rimljanov. Tako so našli v zasutem, a nato zopet izkopanem mestu Pompejih nad neko rimsko taverno (krčmo) podobo Baha, vinskega boga, ki drži grozd v roki. Kot poseben primer originalne reklame iz tiste dobe

navajamo nastopno: v tistih časih še ni bilo ljudskih šol, zato se je ponujalo več zasebnih učiteljev. Eden teh je imel nad svojimi durmi naslikanega moža, ki pretepa šolarja. Pač vabljiva reklama! Pa tudi pozneje v srednjem veku in še pozneje v novem veku so delali gostilničarji reklamo zase z raznimi primernimi izveski in slikami brez navedbe imena gospodarja. V tistih časih je pač malokdo znal čitati. Za reklamo je moral pomagati tudi živalstvo. Tako nahajamo gostilne: pri črnem medvedu, pri belem volku, pri zlatem jelenu, pri belem volu, pri petelinu itd. Gostilniško ime »slon« ima v naših krajih svoje posebno zgodovinsko ozadje. Avstrijskemu cesarju Maksimilijanu je Španija podarila velikega slona. Iz Afrike so ga prepeljali na ladji v Trst. V tistih časih pa še ni bilo železnice iz Trsta na Dunaj. Zato je moral slon potovati peš, kar je šlo seveda zelo počasi. To potovanje pa je bilo za takratno ljudstvo velika senzacija. Ljudje so drli od vseh strani skupaj in občudovali nenavadno orjaško žival, ki so jo prvič v življenju videli živo v naravi. In kjerkoli je ta ogromni slon »prenočeval«, so dobile gostilne, današnje restavracije in hoteli, ime po tem slonu, tako v Trstu, Ljubljani, Celju, Mariboru itd. In tako je ostalo to ime, nekdanja učinkovita reklama, še do dandanašnji.

Tudi primerni napisi nisi nikdar kot reklama zgrešili svojega namena. Naj navedemo tak umestni napis na neki gostilni iz slovenske Koroške:

»Ne hod' naprej, prijatelj moj!
Pri kaplji vinca tu postoj,
da duša k truplu se priveže,
in k vinu kruha kos odreže!«

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE

„UNION“ • LJUBLJANA

PRIPOROČA SVOJE IZBORNE IZDELKE:

SVETLO IN ČRNO UNION PIVO

v sodih in steklenicah vsem cenj. gostom in gostilničarjem

Z odličnim spoštovanjem
Delniška družba pivovarne
„UNION“ LJUBLJANA